

≡ Eesti
≡ Kontsert

ROMANTILINE KLAVERIMUUSIKA

Mihkel Poll

admirals

Eesti Kontserdi hooaja peatoetaja

admirals.group

K 28. jaanuar 2026 19.00 Jõhvi kontserdimaja
N 29. jaanuar 2026 19.00 Pärnu kontserdimaja
T 10. veebruar 2026 19.00 Heino Elleri muusikakooli Tubina saal
N 12. veebruar 2026 19.00 Estonia kontserdisaal

ROMANTILINE KLAVERIMUUSIKA

Mihkel Poll

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Fantaasia f-moll *op.* 49 (1841) ~13'

Kolm masurkat *op.* 59 (1845) ~9'

nr 1 a-moll (*Moderato*)

nr 2 As-duur (*Allegretto*)

nr 3 fis-moll (*Vivace*)

Skertso nr 2 b-moll *op.* 31 (1837) ~10'

VAHEAEG

Ferenc Liszt (1811–1886)

„Années de pèlerinage. Deuxième année: Italie“ /
„Rännuaastad. Teine aasta: Itaalia“ S. 161 (1837–1849, publ 1858)

Kolm Petrarca sonetti S. 161/4–6 ~20'

Sonett nr 47

Sonett nr 104

Sonett nr 123

Sonaat-fantaasia „Après une lecture du Dante“ /
„Pärast Dante lugemist“ S. 161/7 ~18'

Romantismiajastu lemmikpillina tõsis esile klaver ning ühes sellega rida virtuooset, kes hämmastasid kuulajaid hiilgava tehnikaga, ent jätsid tahaplaanile sisulised taotlused. **Fryderyk Chopin** ja **Ferenc Liszt**, kes mõlemad jõudsid oma kuulsuse tipule Pariisis, kuulusid nende väheste hulka, kelle puhul olid tasakaalustatud nii tehniline meisterlikkus kui ka sisuline sügavus. Gustave Chouquet, kes kuulis nende kahe klaverikunstniku mängu mõnepäevase vahega 1835. aastal Pariisis, on tähendanud: „Liszt oli virtuoosi musternäide. Ta kasutas kõiki efekte, nagu oleks ta klaveri-Paganini. Chopin seevastu näis suhtlevat häälega enese sees ega pööranud publikule mingit tähelepanu. Ta polnud alati vormis, ent inspiratsioonihoo sattudes pani ta klaveri kirjeldamatul viisil laulma.“ Emilie Hoffmann, kes sageli Chopini ja Lisztiga kokku puutus, leidis et „kuigi need kaks teineteist täiendasid, varjutas Liszt ometi Chopini jõu ja sädelevusega, Chopin Liszti aga sõnulseletamatu poeesiaga“.

Chopin astus aktiivsest kontserdielust tagasi suhteliselt vara, et keskenduda klaverimuusika loomisele. Tema loojanatuurile olid kõige omasemad väikevormid (masurkad, poloneesid, valsid, etüüdid, prelüüdid, nokturnid jne), ent ta lõi ka kaks klaverikontserti, neli sonaati (kolm klaverile ja ühe tšellole), mõned ansambliteosed ja paarkümmend soololaulu.

Üheks tema suurimaks meistriteoseks peetakse **fantaasiat f-moll op. 49**, mida selle muusikalise narratiivsuse ja meloodilise voolavuse tõttu on nimetatud ka Chopini „Viiendaks ballaadiks“. Oopuse muusikalised põhikujundid on erakordselt reljeefsed, lausa visuaalselt konkreetseid, kuid programmilise idee sõnaliselt tõlgenduseks pole autor mingeid vihjeid jätnud. Fantaasia f-moll valmis helilooja sõbranna George Sandi (kodanikunimega Aurore Dudevant) mõisas 1841. aastal ning teose pühenduse pälvis Chopini klaveriõpilane, printsess Catharine de Souza.

Kõige arvukamalt esindatud tantsuminiatuurid (kokku ligi 60) on Chopini loomingus masurkad, mida Schumann on kirjeldanud kui „lilledesse peidetud kahureid“ ja Liszt kui „väikeseid maale“. See poola rahvatantsust tuletatud žanr omandas Chopini käe all kunstmuusika tähenduse, olles ühtlasi autori sügavaima patriotismi väljenduseks. Ta lõi masurkasid kogu oma heliloojate jooksul, pannes esimese kirja 15-aastaselt ja viimase oma surma-aastal – seega võib neid vaadelda otsekui Chopini elulugu muusikas, mis räägib andekast teismelisest, kes veetis suved Masoovia piirkonnas rahvamuusikat kuulates; noorest virtuoosist, keda paeluvad reisid ja uued kogemused; pärast 1831. aastat eksiilis elavast elegantsest pariislasest ja ometi tulihingelisest rahvuslasest; õnnelikust

aastatest koos George Sandiga ning viimaks terviseprobleemide käes hääbuvast ja depressiooni all kannatavast kunstnikust.

Kolm masurkat op. 59 on selle žanri küpsed viljad autori hilisloomingust. Chopin kirjutas need 1845. aastal Sandile kuuluvas Nohanti mõisas, kui tema suhe naisega näitas juba jahenemise märke. Helilooja mainis kõnealuseid masurkasid sama aasta juulis Nohantist saadetud kirjas oma perekonnale, väljendades rahulolu loodud muusika üle, aga ka muret enda tervisliku seisundi pärast. Oopus 59 alla koondatud masurkad moodustavad homogeense grupi, mida ühendavad sarnane karakter ja struktuur. Rahvaliku algupäraga tantsuvorm valatuna melanhoolsetesse meloodiatesse ja kromatismidest tulvil harmooniasse on meistri puudutuse läbi saanud sügavalt isiklikuks ja poeetiliseks muusikaliseks avalduseks, kandes endas vaoshoitud intensiivsust ja peent nüansirikkust.

Helilooja nelja skertso prototüübiks võib pidada skertsosid Beethoveni sonaatidest ja sümfooniatest, millega need sarnanevad mõõtmetelt ja dramaatilisiselt. Erinevalt neist on Chopini skertsod aga iseseisvad kontrastsete muusikaliste kujunditega palad. Chopini puhul on sõna *scherzo* (itaalia keeles „nali“) kaotanud oma esialgse tähenduse. „Kuidas siis veel tõsidus välja näeb, kui juba naligi on looritatud leinalinikuga?“ olevat imestanud Robert Schumann.

Skertso nr 2 b-moll op. 31,

millest on kujunenud üks Chopini tuntumaid teoseid, valmis ja ilmus trükkis 1837. aastal pühendusega helilooja klaveriõpilasele krahvinna Adèle Fürstensteinile. Schumann on võrrelnud seda kompositsiooni baironliku poeemiga „tulvil õrnust, julgust, armastust ja isepäisust“.

Ferenc Liszti karjäär klaverivirtuoosina saavutas haripunkti 1830.–40. aastatel, mil ta kontserditegevus haaras pea kogu Euroopat. Teda ümbritsev kuulsusevihk oli nii ere (eriti naispubliku seas), et andis 1840. aastate algul Heinrich Heinele põhjust leiutada termin „lisztomaania“. Liszt ise pidas enda pianistlikest oskustest kaalukamaks oma heliloomingut: aukohal on seal klaveriteosed, mille pikka nimekirja täiendavad sümfoonilised oopused, koori- ja soololaulud ning klaveritranskriptsioonid nii tema enda kui ka teiste autorite helitöödest.

Võimsa loominguimpulsi andis Lisztile 1830. aastatel teisel poolel toimunud reis Šveitsi ja Itaaliasse koos oma armastatu, krahvinna Marie d'Agoult'ga. Helilooja koondas saadud reisimuljed ulatusliku klaveritriiloogia „**Années de Pèlerinage**“ („**Rännuaastad**“) kahte esimesse vihikusse, milles ta on püüdnud jäädvustada kõike seda, mis teda neil rännakutel oli köitnud. Kui esimeses vihikus („Šveits“) on valdavad looduspildid,

siis teise („**Itaalia**“) jaoks ammutas ta inspiratsiooni itaalia kunsti ja kirjanduse suurkujudelt, nagu Michelangelo, Raffael, Dante ja Petrarca. Sonetiliteratuuri alustala Francesco Petrarca (1304–1374) loomingust valis Liszt kolm luuletust ja tegi neist algul laulud, seejärel aga versiooni sooloklaverile, mis redigeeritud kujul ilmus „Rännuaastate“ teises vihikus 1858. aastal. **Petrarca sonetid**, mille luulelendu kannustas poeedi armastus oma veetleva muusa Laura vastu, on Liszti muusikalises rüüs romantiliselt tundeküllased avaldused tulvil kauneid meloodiaid ja intensiivseid harmooniaid. Kuna Petrarca luule on nende klaveripaladega lahutamatu seotud, on siin esitatud ka sonettide tekstid (tõlgituna itaaliakeelsest originaalist inglise keelde koos eestikeelse vabatõlkega).

Kirjandusest on inspireeritud ka „Rännuaastate“ Itaalia-vihiku viimane number – **sonaat-fantaasia „Pärast Dante lugemist“**, mille pealkiri („**Après une lecture du Dante**“) pärineb Victor Hugo samanimelisest luuletusest. See ammutab ainet Dante Alighieri „Jumalikust komöödiast“, milles autor kirjeldab oma kujuteldavat teekonda läbi Põrgu, Purgatooriumi ja Paradiisi. Dante kirjandusteos avaldas Lisztile kahtlemata sügavat muljet, sest ta võttis selle aluseks ka oma ulatuslikule „Dante-sümfooniale“ (1857).

Sonaat-fantaasia „Pärast Dante lugemist“ kasvas välja kaheosalisest „Dante fragmendist“ (1839), mida helilooja aastate jooksul põhjalikult ümber töötas, kuni see „Rännuaastate“ triloogias oma koha leidis. „Dante-sonaat“ näitab autorit meisterliku helimaalijana, kes loob muusika kaudu kujundlikke ja narratiivseid maailmu. Määratlus „sonaat-fantaasia“ rõhutab teose eksperimentaalset vormikäsitlust, milles fantaasiale omane vabadus põimub sonaadi struktuurse rangusega. Liszt kasutab kogu teose vältel temaatilist transformatsiooni: samad algmotiivid muutuvad ja arenevad, peegeldades liikumist süngest allilmast paradiisi kirkuseni. Äärmuslikud kontrastid, tritoonile (*diabolus in musica* – saatana intervall) rajatud harmooniline pinge ja ülikõrged mängutehnilised nõudmised on vorminud sellest oopuse, mida võib lugeda romantismiajastu klaverirepertuaari üheks kõige dramaatilisemaks ja komplitseeritumaks teoseks.

Evelin Kõrvits

Francesco Petrarca (1304–1374)

Sonnet 47

Blest be the day, and blest the month and year,
season and hour and very moment blest,
the lovely land and place where first possessed
by two pure eyes I found me prisoner;

And blest the first sweet pain, the first most dear,
which burnt my heart when Love came in as guest;
and blest the bow, the shafts which shook my breast,
and even the wounds which Love delivered there.

Blest be the words and voices which filled grove
and glen with echoes of my Lady's name;
the sighs, the tears, the fierce despair of love;

and blest the sonnet-sources of my fame;
and blest that thought of thoughts which is her own,
of her, her only, of herself alone!

Sonnet 104

Warfare I cannot wage, yet know not peace;
I fear, I hope, I burn, I freeze again;
mount to the skies, then bow to earth my face;
grasp the whole world, yet nothing can obtain.

Pris'er of one who deigns not to detain,
I am not made his own, nor giv'n release.
Love slays me not, nor yet will he unchain;
nor life allot, nor stop my harm's increase.

Sightless I see my fair; though mute, I mourn;
I scorn existence, yet I court its stay;
detest myself, and for another burn;

by grief I'm nurtured; and, though tearful, gay;
death I despise, and life alike I hate:
such, lady, do you make my wretched state!

Sonnet 123

I once beheld on earth celestial graces
and heavenly beauties scarce to mortals known,
whose memory lends nor joy nor grief alone
But all things else bewilders and effaces.

I saw how tears had left their weary traces
within those eyes that once like sunbeams shone
I heard those lips breathe low and plaintive moan
whose spell might once have taught the hills their places.

Love, wisdom, courage, tenderness and truth
made ill their mourning strains more high and dear
Than ever wove sweet sounds for mortal ear.

And heaven seemed listening in such saddest ruth
the very leaves upon the boughs to soothe,
such passionate sweetness filled the atmosphere

Francesco Petrarca (1304–1374)

Sonett 47

Olgu õnnistatud päev, kuu ja aasta,
ja aastaaeg ja päev ja tund ja sekund,
ja kaunis maa ja paik, kus mind tabasid
kaks kaunist silma, mis mind vangi võtsid.

Ja õnnistatud olgu esimene magus piin,
mis ma tundsin, kui Amor mind puudutas,
ja vibu ja nooled, mis mind tabasid,
ja haavad, mis neist mu südamesse tekkisid.

Olgu õnnistatud hää, mis ma Laurat hüüdes kuuldavale tõin,
ja ohked ja pisarad ja iha.

Ja õnnistatud olgu kogu kiriapaber,
mis mulle on kuulsust toonud, ja mu mõte,
mis kuulub üksnes talle, teistel pole ses kohta.

Sonett 104

Rahu ma ei leia ja sõtta pole mul asja,
kardan ja loodan, põlen ja olen jääst:
lendan taevas ja laman maas;
mul pole peos miskit ja ma hõlman maailma.

See, kes mind vangis peab, ei ava ust ega lukusta seda ka;
ta ei pea mind enda omaks ega seo ka kütkest lahti,
Armastus ei tapa mind ega vabasta ahelaist;
ta ei taha mind elusast peast ega võta mult vaeva.

Näen silmadetagi; kaeban keeletuna;
ihkan hukkuda, ja siiski palun abi;
ja vihkan ennast, teisi armastan:

Ma toitun valust; nuttes naeran;
võrdselt on mulle kallid elu ja surm.
Sellises seisus olen te pärast, mu Daam.

Sonett 123

Nägin maa peal ingellikke olevusi,
taevasi iludusi, keda siin näeb harva;
selliseid, kelle mälestus teeb rõõmu ja valu:
kui neid vaatan, näivad nad unede, varjude või uduna.

Ja nägin pisaraid neis kahes kaunis silmas,
mis olid tuhat korda teinud kadedaks päikese;
ja kuulsin teda õhkamas sõnu,
mis panevad liikuma mäe ja peatavad jõe.

Armastus, tarkus, vaprus, halastus, kaastunne
palusid nuttes, üks kaunimalt kui teine,
nii nagu seda maa peal küll ei kuulda.

Ja taevas jäi nii pingsalt kuulama,
et ühtainust lehte ei liikunud puul.
Säärest ilu oli tulvil õhk.

Mihkel Poll on esinenud sellistes kontserdisaalides nagu Londoni Wigmore Hall, Barbican Hall ja Queen Elizabeth Hall, Pariisi Filharmoonia suur saal, Peterburi Filharmoonia suur saal, Béla Bartóki nimeline rahvuslik kontserdisaal Budapestis, Stockholmi Berwaldhallen ja Thbilisi Kakhidze muusika- ja kultuurikeskus, ning andnud kontserte paljudes Euroopa riikides, Kaukaasias, Venemaal ja USAs.

Ta on soleerinud paljude orkestrite ees: Birminghami Sümfooniaorkester, Sarasota Sümfooniaorkester, ERSO, Läti Riiklik Sümfooniaorkester, Põhjamaade Sümfooniaorkester, Pasedeloup' Orkester, Corinthian Chamber Orchestra (London), Neue Lausitzer Philharmonie, Braunschweig Staatskapelle, Magdeburgi Filharmoonikud, Norrbotteni Kammerorkester, Vanemuise sümfooniaorkester, Norwichi Filharmooniaorkester, Lincoln'i Sümfooniaorkester, Pärnu Linnaorkester jt, olles teinud koostööd dirigentidega nagu Neeme Järvi, Eri Klas, Paul Mägi, Anu Tali, Olari Elts, Elena Schwarz, Anna-Maria Helsing, Mihhail Gerts, Mikk Murdvee, Michael Seal, Richard Laing, Matt Andrews, Jüri Alperten, Toomas Vavilov ja Toomas Kapten.

Poll on olnud Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri resideeriv artist. Ta on soleerinud kontserdireisidel koos ERSO ja Neeme Järviga Rootsis, Venemaal, Armeenias ja Gruusias. Samuti oli ta solist Põhjamaade Sümfooniaorkestri Euroopa-turneel Anu Tali juhatusel.

Lähitulevikus on teda ees ootamas mitmed soolo- ja kammerkonsertid

ning ülesastumine Pariisi Filharmoonia suures saalis Rahmaninovi 3. klaverikontserdi solistina dirigent Christian Vásquezi juhatusel.

Mihkel Pollil on ilmunud sooloplaadid firmadele Ondine (2009) ja DUX (2015), viimane sai 2016. aastal Eesti aasta parima klassikaalbumi tiitli. Ta on salvestanud Artur Lemba klaverikontserdi nr 1 koos ERSOga Neeme Järvi juhatusel firmale Chandos. 2020. aastal ilmus plaat DUXi märgi all, millel Mihkel Poll esitab Rahmaninovi ja Tubina klaverikontserte koos ERSOga Mihhail Gerts'i juhatusel.

Poll tegutseb aktiivselt ka kammermuusikuna, astudes regulaarselt üles duos viiuldajast õe Mari Poll-Novakoviciga. 2017. aastal ilmus neil CD (DUX), mis teenis kiitvaid hinnanguid ajakirjades BBC Music Magazine ja Gramophone. Koos tšellist Henry-David Varemaga on neil aktiivselt tegutsev klaveritrio Poll-Varema-Poll, kellega on astunud üles muuhulgas Berliini Kontzerthausis ja Hamburgi Elbphilharmonie's. 2021. aastal ilmus neil debüütplaat eesti triomuusikaga (DUX).

Mihkel Poll on õppinud Tallinna Muusikakeskkoolis prof Ivari Ilja ja Maigi Pakri käe all, hiljem Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias prof Ivari Ilja klaveriklassis ning Guildhalli Muusika- ja Draamakoolis prof Ronan O'Hora juures. 2016. aastal omandas ta doktorikraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias prof Ivari Ilja klaveriklassis. Alates 2014. aastast on Mihkel Poll Eesti Muusika- ja

Teatriakadeemia klaveriõppejõud,
2025. aasta sügisest professor.

Poll on pälvinud preemiaid mitmetel
konkurssidel, sh I preemia ja
orkestri eripreemia Rina Sala Gallo
rahvusvahelisel pianistide konkursil
Monzas, Itaalias (2004), I preemia ja
eripreemia Tallinna rahvusvahelisel
pianistide konkursil (2006) ja I
preemia Ferroli rahvusvahelisel
pianistide konkursil Hispaanias (2006).

Aastatel 2004, 2018, 2020 ja 2023
oli Mihkel Poll Eesti Kultuurkapitali
helikunsti sihtkapitali aastapreemia
laureaat ning 2013. aastal pälvis ta
Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu
noore kultuuritegelase preemia.

Eesti Kontsert:

produtsent Tuuli Metsoja,
assistent Gerde Kadi Kuusk

== Eesti
== Kontsert
== 85

BEETHOVENI TŠELLOSONAADID

Kits & Heinoja

Marcel Johannes Kits tšello
Sten Heinoja klaver

Kõik Beethoveni tšellosonaadid

R 30. JAANUAR 19.00 Heino Elleri Muusikakooli Tubina saal

K 4. VEEBRUAR 19.00 Estonia kontserdisaal

N 5. VEEBRUAR 19.00 Jõhvi kontserdimaja

eestikontsert.ee

Eesti
Kontsert
85

Eesti GALAKONTSERT Kontsert 85

Mirjam Mesak sopran • Eesti Rahvusmeeskoor
Tallinna Kammerorkester • Dirigent Kaspar Mänd

L 7. VEEBRUAR 19.00
Estonia kontserdisaal

eestikontsert.ee

LIVIKO

HOOAJA
PEATOETAJA

admirals

OLEREX

VEHO

Balbiino
+ VALMISTAME RÖÖMU +

SELVER
Hea mõte

myfitness
world class gym & studios

 /eestikonsert

 /eesti_konsert

eestikonsert.ee